

ByPass - sluttevaluering

Målgruppeevaluering

Av

Knut Aarvak

Fredrikstad desember 2001

RAPPORTFORSIDE

Rapportnr: OR.41.01	ISBN nr: 82-7520-441-0 ISSN nr: 0803-6659	Rapporttype: Oppdragsrapport
Rapporttittel: ByPass-sluttevaluering, målgruppeevaluering		Forfatter(e): Knut Aarvak
Prosjektnummer: 380190	Prosjekttittel: ByPass	
Oppdragsgiver(e): Siviltjenesteadministrasjonen Dillingøy Oppdragsgivers referanse: Hans Haaland		
<p>Resymè:</p> <p>Det overordnede målet for ByPass er å utvikle tiltak mot vold og kriminalitet rettet mot ungdom i Oslo mellom 13 og 25 år gjennom bruk av sivile vernepliktige knyttet til ulike partnere som arbeider med målgruppen. Siviltjenesteadministrasjonen Dillingøy er prosjektansvarlig. Det er etablert en egen prosjektledelse lokalisert til Oslo. ByPass gjennomføres som prosjekt i tidsperioden 01.01.00 til 31.12.01.</p> <p>Det gjennomføres både en underveisevaluering og sluttevaluering av ByPass. Den foreliggende rapporten er knyttet til sluttevalueringen. Den er rettet inn mot å kartlegge målgruppens kjennskap til og vurdering av effekten av ByPass. Datagrunnlaget er knyttet til et samlet utvalg på ca 300 ungdommer bestående av underutvalg knyttet til 8 av partnerne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ca 60% av ungdommene mener at ByPass bidrar til å redusere hyppigheten av voldssituasjoner i det miljøet de ferdes. • Ca 50% av ungdommene sier at ByPass bidrar til at de føler seg tryggere i miljøet. • Ca. 25% av ungdommene sier at ByPasserne har hjulpet dem med å løse konkrete konflikter/påvirket deres holdninger, mens ca 50% sier de bare har overflatisk kontakt med ByPasserne. • Ca 25% av ungdommene kjenner ikke ByPass på tross av at det var lagt vekt på å velge ut undergrupper som hadde erfaring med ByPass. <p>Det bør i fortsettelsen fokuseres mer på informasjon/synliggjøring av ByPass internt hos partnerne samt utvikling/sikring av kompetanse hos ByPasserne mht til kontakt/dialog med ungdommene samt konflikthåndtering.</p>		
Emneord:	Tilgjengelighet: Åpen	Antall sider inkl. bilag:
<ul style="list-style-type: none"> • Voldsforebygging • Sivil verneplikt 	Denne side: Åpen Denne rapport: Åpen	17
Godkjent Dato: 23.12.01		
_____	_____	
Prosjektleder (sign)	Instituttleder (sign)	

INNHold

SAMMENDRAG.....	4
1. INNLEDNING.....	5
1.1. Beskrivelse av ByPass.....	5
1.2. Mandat for evalueringen.....	5
1.3. Metodisk opplegg av målgruppeevalueringen.....	6
1.4. Innhold i rapporten.....	8
2. HOVEDRESULTATER.....	9
2.1. Kjennskap til ByPass.....	9
2.2. Synligheten av ByPass.....	10
2.3. Kontakten med ByPasserne.....	11
2.4. Betydningen av kontakt med ByPasser for den enkelte.....	12
2.5. Betydningen av ByPasserne for miljøet.....	13
3. VURDERING AV RESULTATENE.....	14
3. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER.....	15
VEDLEGG	

SAMMENDRAG

Beskrivelse av ByPass

Det overordnede målet for ByPass er å utvikle tiltak mot vold og kriminalitet rettet mot ungdom i Oslo mellom 13 og 25 år gjennom bruk av sivile vernepliktige knyttet til ulike partnere som arbeider med målgruppen.

Siviltjenesteadministrasjonen Dillingøy er prosjektansvarlig. Det er etablert en egen prosjektledelse lokalisert til Oslo.

ByPass gjennomføres som prosjekt i tidsperioden 01.01.00 til 31.12.01.

Opplegg av målgruppeevalueringen/datagrunnlag

Målgruppeevalueringen er gjennomført ved et enkelt spørreskjema med fokus på å avdekke målgruppens kjennskap til, kontakt med og opplevde effekter av ByPass.

Det er foretatt et utvalg hvor det har vært lagt vekt på å velge undergrupper knyttet til enkelte av partnerne som har erfaring med ByPass og hvor det var mulig å komme i kontakt med målgruppene for ByPass. Det er således ikke foretatt et representativt utvalg for målgruppen for ByPass samlet.

Totalt er det trukket/laget et utvalg som oppfatter 8 undergrupper/partnere fordelt på de ulike hovedkategoriene i ByPass (videregående skoler, organisasjoner, kunstnerisk/antirasistisk arbeid) med i alt 294 utfylte spørreskjemaer.

Utdeling og innsamling av spørreskjemaene er gjort av ByPassere hos de respektive partnerne.

Resultater

- ByPassernes *synlige tilstedeværelse* synes å ha en betydelig effekt i retning av å bidra til å forhindre at volds- og konfliktsituasjoner oppstår (ca 60% av ungdommene sier det) og derigjennom bidrar til at ca 1/2-parten av ungdommene sier at de føler seg tryggere i miljøet
- Samtidig bidrar ByPassernes *direkte kontakt* med en mindre del av ungdommene (ca 25%) til å løse konkrete konfliktsituasjoner og påvirke deres holdninger til vold og konflikter.
- Ca 1/4 av ungdommene kjenner ikke til ByPass og ByPasserne. Denne prosentandelen ville trolig vært en god del høyere hvis det hatt blitt trukket et representativt utvalg for hele målgruppen for ByPass
- Ca 1/2-parten av de som har kontakt med ByPasserne har kun en overflatisk kontakt med dem

Anbefalinger

Ut fra de samlede resultater av målgruppeundersøkelsen anbefales det at man i fortsettelsen særlig setter fokus på følgende forhold:

- Informasjon og synliggjøring av ByPass og ByPasserne *internt* hos den enkelte partner
- Utvikling og sikring av kompetanse/ferdigheter hos ByPasserne mht til å etablere kontakt/samtale/dialog med ungdommene
- Utvikling og sikring av kompetanse/ferdigheter hos ByPasserne mht å håndtere/stoppe konfliktsituasjoner

1. INNLEDNING

Den foreliggende rapport er knyttet til sluttevalueringen av ByPass med fokus på målgruppens kjennskap til og vurdering av effektene av ByPass

1.1. Beskrivelse av ByPass

Visjonen for ByPass er at det skal bidra til å forebygge vold og kriminalitet gjennom meningsfulle tiltak rettet mot unge av unge, og utvikle kunnskap, kompetanse og erfaring som kan nyttegjøres av deltakerne og andre aktører som stiller med konfliktløsning og voldsforebygging.

Det *overordnede målet* for ByPass er å "utvikle tiltak mot vold og kriminalitet gjennom bruk av sivilt vernepliktige i Oslo".

Målgruppen for ByPass er ungdom i Oslo mellom 13 og 25 år.

Rammene rundt ByPass er som følger:

- Tiltakene skal settes ut i livet gjennom partnere som har det daglige ansvaret for å legge forholdene til rette for de sivile vernepliktige. Partnerne skal utvikle meningsfulle og samfunnsnyttige voldsforebyggende tiltak og aktiviteter. Partnerne har veiledningsansvar overfor den sivile vernepliktige
- Partnerne er foreløpig unntatt fra kravet om å stille bolig til de sivilt vernepliktige, samt å betale tjenesten
- Det skal stilles spesielle krav til de sivile vernepliktige mht motivasjon, egnethet og skikkethet som det skal tas hensyn til ved rekruttering av deltakere
- Det skal legges spesiell vekt på opplæring, veiledning og oppfølging slik at prosjektet skal utvikle kompetanse og erfaring innenfor konfliktløsning og voldsforebygging
- Prosjektet og tiltakene skal evalueres løpende av et eget forum

Tiltakene skal beskrives gjennom en fastlagt mal omfattende følgende hovedpunkter:

- Beskrivelse av virksomheten
- Beskrivelse av problemområdet
- Beskrivelse av det voldsforebyggende tiltaket med tilhørende aktiviteter
- Arbeidsbeskrivelse for den sivile vernepliktige
- Forventet resultat

I sum kan kjerneideen med bruken av de sivile vernepliktige i ByPass beskrives med ordene

- Gjenkjennelse
- Tilgjengelighet
- Tilstedeværelse
- Kunnskap

ByPass er *organisert* som følger: Siviltjenesteadministrasjonen Dillingøy (SAD) er ansvarlig for ByPass og skal godkjenne samtlige partnere og tiltak. De som er tilknyttet ByPass enten som ansatt eller sivile vernepliktige, vil være administrativt underlagt SAD. Det er etablert en egen styringsgruppe for ByPass. Det er også etablert et eget faglig forum som et uformelt møtested for så vel sivile vernepliktige og representanter for partnerne.

ByPass gjennomføres som prosjekt i tidsperioden 01.01.00 til 31.12.01.

1.2. Mandat for evalueringen

Det samlede opplegg for evaluering av ByPass omfatter både et opplegg for underveisevaluering og et opplegg for sluttevaluering.

De to evalueringsoppleggene skal gi svar på følgende hovedspørsmål:

- Samsvar mellom målsetting og innsats
- Registrering og vurdering av oppnådde resultater
- Rekruttering av vernepliktige til prosjektet/tjenesten
- Kartlegging av den vernepliktiges erfaring med og innstilling til tjenesten
- Nettverkspatroljen, kartlegging av effekt for integrasjon mellom de enkelte tjenestesteder og konkrete endringer i det offentlige rom

- Erfaring med opplæringens innhold som et tjenesteforberedende tiltak
- Kartlegging av partnernes erfaringer, innstilling og forhold til sitt ansvar og oppgave som partner i ByPass
- Vurdering av partnernes innstilling til ansvar og oppgave dersom det stilles krav om (1) bolig og (2) betaling for tjenesten
- Vurdering av struktur for og organisering (1) sett i forhold til prosjektet som prosjekt, og (2) som ordinært tiltak
- Vurdering av spesielle tiltak for integrering i Siviltjenesteadministrasjonen på Dillingøy
- Forslag til andre elementer som bør evalueres

Underveisevalueringen er først og fremst rettet inn mot å kartlegge partnernes og de sivile vernepliktiges erfaringer med gjennomføringen av ByPass samt utarbeide opplegg for sluttevalueringen.

Sluttevalueringen omfatter to elementer:

- En særskilt målgruppeevaluering
- En sammenstilling av de samlede erfaringer med ByPass basert på resultatene fra underveisevalueringen og målgruppeevalueringen

Målgruppeevalueringen har vært rettet inn mot å klarlegge målgruppens vurdering av effektene av ByPass samt klarlegge målgruppens kjennskap til og kontakt med ByPass.

1.3. Metodisk opplegg av målgruppeevalueringen

Målgruppeevalueringen er gjennomført ved hjelp av et spørreskjema med fokus på målgruppens kjennskap til og vurdering av effekten av ByPass. Hovedfokuset har vært på å kartlegge målgruppens vurdering av effektene av ByPass.

Utvalget

Ambisjonen har ikke vært å foreta en representativ undersøkelse for målgruppen samlet. Hensikten har vært å lage et enkelt datainnsamlingsopplegg som kunne gi noen holdepunkter for å bedømme målgruppens erfaringer med ByPass - sett i lys av erfaringene til de sivile vernepliktige og partnerne.

Undersøkelsen er derfor avgrenset til 8 partnere hvor det var mulig på en enkel måte å dele ut og samle inn spørreskjemaene. I tillegg ble de 8 partnerne valgt slik at de ga en spredning på de ulike hovedtypene av partnere, dvs. videregående skoler, organisasjoner og kunstnerisk/antirasistisk arbeid.

Følgende partnere ble valgt:

- Riverside
- Oslo Sportsklubb
- Friluftssenteret i Gamle Oslo (FRIGO)
- Kirkens Bymisjon, Ungdomsbølgen
- Sandaker videregående skole
- Elvebakken videregående skole
- Ulsrud videregående skole
- Ullern videregående skole

Det ble i utgangspunktet lagt opp til å sitte igjen med et faktiske utvalg på 60 spørreskjemaer for hver av de videregående skolene og Riverside og 30 for hver av de øvrige partnerne, dvs 390 skjemaer totalt. Det ble forsøkt gjennomført på følgende måte:

- For de videregående skolene ble det gjort utvalg av klasser, enten med 15 eller 30 elever i hver klasse. Skjemaene ble levert ut, fylt ut og levert inn i en time
- For de øvrige ble spørreskjemaene delt ut til ungdommene over en periode på en uke når de deltok i partnernes aktiviteter og fylt ut og levert inn på stedet.

For de videregående skolene ble verken skolene eller klassene ikke valgt ut tilfeldig.

Valget av skolene ble basert på

- Skoler som hadde deltatt i ByPass lenge nok til at de hadde solide erfaringer med ByPass.
- Skoler hvor ByPass og ByPasserne var rimelig godt kjent og synlig i skolemiljøet for å kunne fange opp elever som hadde noe erfaring med ByPass og dermed et grunnlag for å mene noe om ByPass.

Ved valg av klasser ble det lagt vekt på å velge ut klasser som den sivile vernepliktige hadde erfaring for at de hadde hatt mye kontakt med. Begrunnelsen for dette var også her å sikre et størst mulig innslag av ungdommer i utvalget som faktisk kjente til og hadde hatt kontakt med og dermed hadde et grunnlag for å mene noe om effektene av ByPass.

Det ble dels valgt klasser på første skoletrinn og dels klasser på tredje skoletrinn. Grunnen til dette var som følger:

- Elevene på tredje klassetrinn hadde vært elever i hele prøveperioden for ByPass
- Etter de sivile vernepliktiges erfaringer var hyppigheten av voldstruede elever større på første enn på tredje klassetrinn

Det var en av de sivile vernepliktige hos den enkelte partner som sto for utdeling og innsamling av spørreskjemaene.

En oversikt over det faktiske utvalget vi satt igjen med etter endt datainnsamling er vist i det følgende:

Partner	Planlagt utvalg	Faktisk utvalg
Riverside	60	38
Oslo Sportsklubb	30	8
FRIGO	30	10
Ungdomsbølgen	30	6
Sandaker vgs	60	59
Elvebakken vgs	60	57
Ulsrud vgs	60	59
Ullern vgs	60	57
Samlet	390	294

Det samlede utvalget kan karakteriseres som følger:

- 52% av utvalget er jenter og 48% gutter (N=294)
- 55% bare norsk og 45% annen kulturell bakgrunn (N=291)
- gjennomsnittsalder på 17 år med variasjon fra 13 til 23 år (N=287)

Sett på bakgrunn av det ovenstående kan det foretatte utvalget ikke sies å være statistisk representativt.

Vi mener likevel at utvalgene for de videregående skolene gir et troverdig bilde av erfaringene til de elevene som kjenner til og har hatt kontakt med ByPasserne. Omfanget av kjennskap til og kontakt med ByPass slik det fremstår i materialet, er sannsynligvis for "positivt" fordi det ble lagt vekt på å velge ut klasser som de sivile vernepliktige hadde erfaring for de hadde hatt mest kontakt med.

For Riverside er det også grunn til å tro at det bilde som tegnes er troverdig, selv om det hadde vært ønskelig at utvalget hadde vært noe større.

For Oslo sportsklubb, FRIGO og ungdomsbølgen er det ikke rimelig å anta at det bildet som tegnes er troverdig. Til det er utvalgene for små.

Spørreskjemaet

Innholdet i spørreskjemaet har basis i de spørsmålsstillingene som har blitt fokusert i underveisevalueringen samtidig som det har blitt lagt vekt på å tilpasse spørsmålsstillingene til målgruppen for ByPass og ikke gjøre omfanget av skjemaet for stort.

Skjemaet er utarbeidet gjennom en arbeidsprosess som har omfattet prosjektledelsen og en sivil vernepliktig fra hver av de åtte utvalgte partnerne. De sivile vernepliktige har bl a blitt brukt som testgruppe ved utprøvingen av skjemaet. Dette har også blitt sett i sammenheng med at de sivile vernepliktige skulle stå for utdeling og innsamling av skjemaene og i denne forbindelse svare på spørsmål vedrørende uklarheter i skjemaet, særlig i forhold til ungdommer med en annen kulturell bakgrunn enn norsk.

Spørreskjemaet ble bygd opp ut fra en grunnleggende tankegang om å avklare ungdommenes kjennskap til og kontakt med ByPass som grunnlag for å få deres vurdering av effektene ByPass for dem selv og miljøet de ferdes i.

Spørsmålene vedrørende effekter er utformet med alternativer slik at vi har klart å skille ut de ungdommene som faktisk ikke har hatt noen kunnskap om og/eller kontakt med ByPass og dermed heller ikke noe grunnlag for mene noe om effektene. De antall ungdommer som er skilt ut på denne måten samsvare godt med de antall som på tidligere spørsmål sier at de ikke kjenner til ByPass og/eller har hatt noen kontakt med ByPasserne.

Spørreskjemaet følger som vedlegg I.

1.4. Innhold i rapporten

- Hovedresultater
- Vurdering av resultatene
- Konklusjoner og anbefalinger

2. HOVEDRESULTATER

2.1. Kjennskap til ByPass

Vet du hva ByPass er?

	Nei	Delvis	Ja	N
Riverside	29%	18	55	38
Oslo Sportsklubb	0	0	100	8
FRIGO	60	10	30	10
Ungdomsbølgen	50	33	17	6
Sandaker videregående skole	29	49	22	59
Elvebakken videregående skole	40	33	26	57
Ulsrud videregående skole	19	41	41	59
Ullern videregående skole	11	44	46	57
Samlet	26	36	37	294

Som det fremgår av den samlede fordelingen sier ca 1/3 at de vet hva ByPass er mens ca 1/3 sier de vet det delvis. Bortsett fra Oslo Sportsklubb er kjennskapen størst hos Riverside, Ulsrud vgs og Ullern vgs.

Det er en svak tendens til at flere av guttene vet hva ByPass er enn jentene.

Det er ikke noen særlige forskjeller i svarfordelingen avhengig av alder og kulturell bakgrunn.

Vet du hva en ByPasser er?

	Nei	Delvis	Ja	N
Riverside	35%	16	49	37
Oslo Sportsklubb	0	25	75	8
FRIGO	40	20	40	10
Ungdomsbølgen	50	0	50	6
Sandaker videregående skole	29	50	21	58
Elvebakken videregående skole	39	35	26	57
Ulsrud videregående skole	18	49	33	57
Ullern videregående skole	9	36	55	56
Samlet	26	37	37	289

Som det fremgår av den samlede fordelingen sier ca en tredjedel at de vet hva en ByPasser er, ca en tredjedel sier de vet det delvis. Dvs. nesten nøyaktig den samme svarfordelingen som på spørsmålet om man vet hva ByPass er.

Kjennskapen til hva en ByPasser er, er klart størst på Ullern vgs

Det er en svak tendens til at flere av guttene vet hva en ByPasser er enn jentene.

Det er ikke noen særlige forskjeller i svarfordelingene avhengig av kulturell bakgrunn og alder.

2.2. Synligheten av ByPass

Har du tidligere sett logoen til ByPass?

	Nei	Ja	N
Riverside	34%	66	38
Oslo Sportsklubb	38	63	8
FRIGO	60	40	10
Ungdomsbølgen	50	50	6
Sandaker videregående skole	39	61	59
Elvebakken videregående skole	50	50	56
Ulsrud videregående skole	36	64	59
Ullern videregående skole	51	49	57
Samlet	43	57	293

Som det fremgår av den samlede fordelingen sier ca halvparten at de har sett logoen til ByPass tidligere, mens den andre halvparten ikke har gjort det.

Det er en svak tendens til at flere av guttene har sett logoen til ByPass enn jentene.

Det er ikke noen særlig forskjell i svarfordelingene avhengig av kulturell bakgrunn og alder.

Hvor ofte har du sett en eller flere ByPassere i høst?

	Aldri	Av og til	Ofte	N
Riverside	24%	50	26	38
Oslo Sportsklubb	13	63	25	8
FRIGO	50	20	30	10
Ungdomsbølgen	50	17	33	6
Sandaker videregående skole	26	37	37	57
Elvebakken videregående skole	26	33	40	57
Ulsrud videregående skole	15	37	46	59
Ullern videregående skole	9	18	74	57
Samlet	21	34	45	292

Som det fremgår av den samlede svarfordeling sier ca halvparten at de har sett en ByPasser ofte i høst, en tredjedel sier de har sett en ByPasser av og til mens en femtedel sier de aldri har sett en ByPasser i høst.

Synligheten av ByPasserne er klart størst på Ullern vgs.

Det er en svakt tendens til at guttene har sett en ByPasser oftere enn jentene. Det er også en svak tendens til at ungdommer med norsk bakgrunn har sett ByPassere oftere enn ungdom med annen kulturell bakgrunn.

Det er ikke noen særlige forskjeller knyttet til alder.

2.3. Kontakten med ByPasserne

Hvor ofte har du hatt kontakt med en ByPasser i høst?

	Aldri	En sjelden gang	Av og til	Ofte	N
Riverside	45%	18	26	11	38
Oslo Sportsklubb	0	13	36	50	8
FRIGO	60	10	10	20	10
Ungdomsbølgen	50	0	0	50	6
Sandaker videregående skole	53	25	20	2	59
Elvebakken videregående skole	40	32	14	14	56
Ulsrud videregående skole	45	16	22	17	58
Ullern videregående skole	7	7	37	49	57
Samlet	37	19	23	21	292

Som det fremgår av den samlede fordeling sier altså ca en femtedel at de har ofte kontakt med en ByPasser, en femtedel har kontakt av og til, en femtedel en sjelden gang mens to femtedeler har aldri hatt kontakt, dvs at tre femtedeler har hatt en eller annen form for kontakt.

Bortsett fra Oslo Sportsklubb er omfanget av kontakt klart størst på Ullern vgs.

Det er en svak tendens til at gutter oftere har hatt kontakt med en ByPasser en jentene. Det er også en svak tendens til at ungdommer med norsk bakgrunn oftere har hatt kontakt med en ByPasser enn ungdommer med en annen kulturell bakgrunn

Det er ikke noen særlige forskjeller knyttet til alder.

Dersom du har hatt kontakt med en ByPasser en eller flere ganger i høst, hva har vært innholdet i denne kontakten?

	Bare vært tilstede	Hilst på m.m.	Snakket om aktiviteter	Snakket om ungdom og vold	Snakket om konflikt-Løsning	Annet	N
Riverside	27%	41	9	14	9	0	22
Oslo Sportsklubb	17	50	8	17	8	0	12
FRIGO	60	0	0	20	0	20	5
Ungdoms-Bølgen	0	60	20	0	0	20	5
Sandaker vgs	22	35	24	4	6	8	49
Elvebakken vgs	16	53	2	4	6	18	49
Ulsrud vgs	13	61	4	7	2	13	46
Ullern vgs	13	54	12	6	10	5	78
Samlet	17	49	11	7	7	9	266

Halvparten av ungdommene sier at innholdet i kontakten kun har vært på et overflatisk plan mens en fjerdedel sier innholdet i kontakten har vært samtale om aktiviteter, ungdom og vold og konfliktløsning.

Det er ikke noen særlige forskjeller i svarfordelingene knyttet til kjønn, alder og kulturell bakgrunn.

2.4. Betydningen av kontakt med ByPasser for den enkelte

Dersom du har hatt kontakt med en eller flere ByPassere en eller flere ganger i høst, hvilken betydning har denne kontakten hatt for deg?

	Ingen betydning	Hjulpel til å løse en konflikt	Påvirket mine holdninger til konflikter	Vet ikke	N
Riverside	48%	17	4	30	23
Oslo Sportsklubb	36	36	12	12	8
FRIGO	50	0	17	34	6
Ungdomsbølgen	0	0	0	100	2
Sandaker vgs	19	4	3	66	32
Elvebakken vgs	43	9	14	34	35
Ulsrud vgs	52	3	6	39	31
Ullern vgs	19	15	26	41	54
Samlet	34	12	13	41	191

Som det fremgår sier 1/4 av ungdommene at kontakten med ByPass har hjulpet til å løse en konflikt og/eller påvirket holdningene. 1/3 sier at det ikke har hatt noen betydning for dem mens bortimot halvparten ikke er sikre på om det har hatt noen betydning.

Ullern vgs skiller seg ut ved at 41% sier det har hatt betydning.

Det er ikke noen særlige forskjeller i svarfordelingen avhengig av kjønn, alder og kulturell bakgrunn.

Dersom det har vært ByPasser tilstede der du ferdes, har det hatt noen betydning for hvor trygg du føler deg?

	Ingen betydning	Noen betydning	Stor betydning	N
Riverside	32%	52	16	25
Oslo Sportsklubb	14	86	0	7
FRIGO	50	50	0	4
Ungdoms Bølgen	100	0	0	3
Sandaker vgs	76	24	0	45
Elvebakken vgs	51	41	8	37
Ulsrud vgs	36	50	14	44
Ullern vgs	30	60	10	50
Samlet	46	46	8	215

Som det fremgår av den samlede fordelingen sier vel halvparten av ungdommene at ByPass har hatt betydning for hvor trygg de føler seg i det miljøet de ferdes i, men klar hovedvekt på "noen betydning".

Ullern vgs, Riverside og Ulsrud skiller seg ut med en høyere prosentandel som sier at ByPass har hatt noen eller stor betydning.

Det er ikke noen særlige forskjeller i svarfordelingen avhengig av kjønn, alder og kulturell bakgrunn.

2.5. Betydningen av ByPasserne for miljøet

Dersom det har vært ByPassere tilstede der du ferdes, i hvilken grad har det bidratt til å redusere konflikt- og voldssituasjoner i miljøet?

	I liten/ingen grad	I noen grad	I stor grad	N
Riverside	18%	59	23	22
Oslo Sportsklubb	40	40	20	5
FRIGO	50	33	17	6
Ungdoms Bølgen	67	33	0	3
Sandaker vgs	47	53	0	38
Elvebakken vgs	43	43	14	30
Ulsrud vgs	43	45	12	44
Ullern vgs	26	67	7	42
Samlet	38	52	10	190

Som det fremgår av den samlede fordelingen sier 62% av ungdommene at ByPass har bidratt til å redusere antall konflikt- og voldssituasjoner i det miljøet de ferdes.

Riverside og Ullern vgs skiller seg ut med en noe høyere prosentandel som sier dette.

Det er ikke noen særlige forskjeller i svarfordelingen avhengig av kjønn, alder og kulturell bakgrunn.

3. VURDERING AV RESULTATENE

Kjennskap til, synlighet av og kontakthyppighet med ByPass

Samlet kan vi oppsummere tallmaterialet med at

- Ungdommenes kunnskap om ByPass er rimelig god
- Bypasserne er godt synlige
- Logoene til ByPass kunne vært mer synlige
- Omfanget av ungdommenes kontakt med Bypasserne er rimelig god.

Det må imidlertid understrekes at disse resultatene er influert av hvordan utvalgene er gjort. Som tidligere påpekt har utgangspunkt for valg av skoler/klasser for de videregående skolene vært å sikre deltakelse av skoler/klasser som de sivile vernepliktige hadde erfaring for hadde kjennskap/kontakt med ByPass/Bypasserne.. I et mer tilfeldig utvalg av skoler/klasser ville ungdommenes kunnskap om ByPass og kontakt med Bypasserne høyst sannsynlig vært lavere. Det samme ville trolig gjelde synligheten av ByPass.

Innholdet i kontakten med Bypasserne

Flesteparten av ungdommene har kun hatt en overflattisk kontakt med Bypasserne gjennom "løst snakk" og/eller vært synlig for hverandre. Kun 1/4 sier de har hatt kontakt gjennom samtaler med et innhold knyttet til Bypassernes rolle/oppgaver.

Effektene av kontakten med Bypasserne og deres tilstedeværelse

Det synes som om de mer holdningsskapende effektene av kontakten med Bypasserne er avgrenset til en mindre andel av ungdommene, ca 1/4. Samtidig er det tydeligvis vanskelig for ungdommene å vurdere slike effekter, noe som kommer til uttrykk i at 40% av ungdommene sier "vet ikke".

Når det derimot gjelder opplevelsen av trygghet i det miljøet de ferdes, sier så mange som 54% av ungdommene at Bypassernes tilstedeværelse har gjort at de føler seg tryggere.

Denne opplevde trygghetsfølelsen må åpenbart sees i sammenheng med at Bypassernes tilstedeværelse ifølge ungdommenes oppfatning har bidratt til å redusere antall volds- og konfliktsituasjoner i miljøet. 62% av ungdommene sier dette.

Effekter relatert til ulike bakgrunnsvariabler

Samlet fremstår materialet slik at det er en svak tendens til at gutter og ungdommer med norsk bakgrunn har noe bedre kjennskap til og noe hyppigere kontakt med ByPass/Bypasserne. Men når det gjelder innhold i kontakten med Bypasserne og effekten av Bypassernes arbeide, så synes den å være uavhengig av kjønn, alder og kulturell bakgrunn. Så ByPass virker på samme måte på tvers av disse forskjellene.

4. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

På basis av det foreliggende materialet synes det som om ByPass har to ulike effekter som samtidig henger sammen:

- ByPassernes *synlige tilstedeværelse* synes å ha en betydelig effekt i retning av å bidra til å forhindre at volds- og konfliktsituasjoner oppstår og derigjennom bidra til at så mange som halvparten av ungdommene føler seg tryggere i miljøet
- Samtidig bidrar ByPassernes *direkte kontakt* med ca 25% av ungdommene til å løse konkrete konfliktsituasjoner og påvirke deres holdninger til vold og konflikter. De *synlige* eksemplene på ByPasserne som *konfliktløser* er høyst sannsynlig en viktig forutsetning for den bedre trygghetsfølelsen for de ungdommene som ikke selv er involvert i disse situasjonene.

Tilstedeværelse av ByPassere uten at miljøet har kunnskap om ByPass og uten at ByPasserne er synliggjort, vil ikke gi den første av de to ovenfor nevnte typer av effekter. Det å spre kunnskap og informasjon om ByPass og synliggjøre ByPasserne som sådan, vil derfor være særdeles viktig for ytterligere å styrke effektene av ByPass.

I arbeidet med å utvikle datainnsamlingsopplegget kom det frem at det var ikke ubetydelige forskjeller mht hvor mye arbeid/vekt det var lagt på å informere bredt og synliggjøre ByPasserne gjennom bruk av klær med logo m.m. internt hos den enkelte partner. Det er ulike grunner til at det er slik. Men sett ut fra mål og midler i ByPass må det være meget viktig å skape bred kjennskap til og synlighet av ByPasserne *internt* hos den enkelte partner. I det foreliggende materiale er det ca 1/4 av ungdommene som ikke kjenner til ByPass. Trolig er prosentandelen en god del høyere hvis vi hadde gjort en mer representativ undersøkelse. Det bør derfor rettes mer fokus på strategier og tiltak for å sikre en bred kjennskap til og synlighet av ByPass internt hos den enkelte partner.

Samtidig ligger det et viktig potensiale i å kunne utvide og styrke ByPassernes kontakt med ungdommene, særlig den 1/2-delen av ungdommene som de bare har overflatisk kontakt med. En mulighet for å få til dette er trolig knyttet til å videreutvikle ByPassernes kompetanse og ferdigheter mht til det å komme dialog/samtale med ungdommene.

Skal ByPasserne ha troverdighet som "trygghetsskapere" tror vi det er avgjørende at de i praksis viser at de faktisk kan håndtere konfliktsituasjoner. Det å sikre nødvendig kompetanse og ferdigheter hos ByPasserne mht dette fremstår derfor som meget viktig.

Ut fra de samlede resultater av målgruppeundersøkelsen anbefaler vi derfor at det i fortsettelsen særlig settes fokus på følgende forhold:

- Informasjon og synliggjøring av ByPass og ByPasserne internt hos den enkelte partner
- Utvikling og sikring av kompetanse/ferdigheter hos ByPasserne mht til å etablere kontakt/samtale/dialog med ungdommene
- Utvikling og sikring av kompetanse/ferdigheter hos ByPasserne mht å håndtere/stoppe konfliktsituasjoner

VEDLEGG I

MÅLGRUPPE-EVALUERING AV ByPass

1. Vet du hva ByPass er?

- ja
- delvis
- nei

2. Har du tidligere sett logoen til ByPass?

- ja
- nei

3. Vet du hva en ByPasser er?

- ja
- delvis
- nei

4. Hvor ofte har du sett en eller flere ByPassere *i høst*?

- aldri
- av og til
- ofte

5. Hvor ofte har du hatt kontakt med en ByPasser *i høst*?

- aldri
- en sjelden gang
- av og til
- ofte

6. *Dersom* du har hatt kontakt med en ByPasser en eller flere ganger *i høst*, hva har vært innholdet i denne kontakten? (sett kryss på *det eller de* alternativene som passer for deg)

- har ikke hatt kontakt
- har bare vært tilstede
- hilst på, snakket om løst og fast
- snakket om arrangement, turer, bruk av internett og lignende
- snakket om ungdom og vold i sin alminnelighet
- snakket om problemer/løsninger av konfliktsituasjoner
- annet, hva.....

7. *Dersom* du har hatt kontakt med en eller flere ByPassere en eller flere ganger *i høst*, hvilken betydning har denne kontakten hatt for deg? (sett kryss på *det eller de* alternativene som passer for deg)

- har ikke hatt kontakt
- ingen betydning
- hjulpet meg til å løse en konfliktsituasjon
- påvirket mine holdninger til konflikter og konfliktsituasjoner
- vet ikke

8. *Dersom* det har vært ByPassere tilstede der du ferdes (f eks skolegården, fritidsklubben, T-banen, Oslo sentrum) har det hatt noen betydning for hvor trygg du føler deg?

- det har ikke vært noen ByPassere til stede der jeg ferdes
- ingen betydning
- noen betydning
- stor betydning

9. *Dersom* det har vært ByPassere tilstede der du ferdes, i hvilken grad har det bidratt til å redusere konflikt- og voldssituasjonene i miljøet?

- det har ikke vært noen ByPassere til stede der jeg ferdes
- i liten/ingen grad
- i noen grad
- i stor grad

10. Hvor gammel er du? .....år

11. Er du

- jente
- gutt

12. Hvilken kulturell bakgrunn har du?

- bare norsk
- annen kulturell bakgrunn

TUSEN TAKK FOR HJELPEN!